

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/132/2022
Identifikačné číslo spisu:	1317206836
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1317206836.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Slovenská kancelária poisťovateľov, Trnavská cesta 82, Bratislava, IČO: 36 062 235, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Mišúrom, PhD., Záhradnícka 27, Bratislava, proti žalovaným 1/ V. Y., P. XXX/XX/A, I., zastúpenému advokátom Mgr. Patrikom Kachlíkom, Štefánikova 14, Bratislava, 2/ Z. A., R. XXXX/X, Z., zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Peter Wolf, s. r. o., Šafárikova, Galanta 1522, IČO: 47 252 987, o zaplatenie 4 334,42 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava III (aktuálne Mestský súd Bratislava IV), pod sp. zn. 44C/63/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. mája 2021 sp. zn. 6Co/52/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. mája 2021 sp. zn. 6Co/52/2021 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (aktuálne Mestský súd Bratislava IV a ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 15. júla 2020 č. k. 44C/63/2017-214 uložil žalovaným 1/, 2/ spoločne a nerozdielne povinnosť zaplatiť žalobkyni 4 334,42 eura s 5 % úrokom z omeškania od 11.12.2016 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného. Žalobkyni súd prvej inštancie priznal proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného.

1.1. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 21.3.2016 došlo na Brečtanovej ul. v Bratislave k dopravnej nehode tak, že vodič - žalovaný 2/ pri cúvaní s motorovým vozidlom zn. Y. Y., EČV A.-XXX V., držiteľom ktorého bol v tom čase žalovaný 1/, narazil do zaparkovaného motorového vozidla zn. E. S., EČV K. - XXX J., ktorého držiteľom v čase dopravnej nehody bola K. M. (poškodená). Dopravnú nehodu zaviniť žalovaný 2/. Motorové vozidlo žalovaného 1/ nebolo v čase nehody povinne zmluvne poistené proti zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobkyňa preto škodu uhradila poškodenej v zmysle § 24 ods. 2 písm. b) zákona č. 381/2001 Z. z. z poistného garančného fondu ako poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového

vozidla v celkovej výške 4 334,42 eura. Škoda pozostávala z nákladov na opravu vozidla poškodeného a z nákladov na nájom náhradného vozidla.

1.2. Súd prvej inštalácie zo zisteného skutkového stavu vyvodil záver, že žaloba je dôvodná. Dôvodil tým, že žalobca ako poisťovateľ si uplatnil postihové právo voči žalovanému 1/, ktorý zodpovedá za škodu podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka ako prevádzateľ motorového vozidla za škodu vyvolenú osobitnú povahu prevádzky motorového vozidla a voči žalovanému 2/, ktorý zodpovedá za škodu ako vodič podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti. Spornými skutočnosťami, na ktoré strany navrhli dokazovanie, boli otázky, či žalovaný 2/ spôsobil škodu ako osoba vo vzťahu závislosti podľa ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka a súčasne či bola spôsobená škoda pri činnosti osoby, ktorá vodiča použila na plnenie svojich úloh. Sporným zostalo i to, s prihliadnutím na tvrdenia žalovaného 1/ o použití jeho motorového vozidla žalovaným 2/ bez jeho vedomia, resp. proti jeho vôli, či vôbec, resp. o aký druh nedbanlivosti u žalovaného 1/ došlo. Podľa judikatúry (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/54/2009) poisťovateľ má nárok na náhradu poistného plnenia za podmienok § 12 ods. 2 písm. a) až h) zákona č. 381/2001 Z. z. nielen proti osobe, ktorá uzavrela s poisťovateľom zmluvu o poistení zodpovednosti, ale aj proti poistenému, ktorý nie je touto osobou. Zákon v citovanom ustanovení teda priznáva poisťovní tzv. postihové právo aj proti iným subjektom, na ktoré sa vzťahuje poistenie zodpovednosti, než je poisťník. Poistením podľa tohto zákona nie je len prevádzateľ a ďalšie osoby zodpovedajúce za škodu podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale aj osoby zodpovedajúce za škodu za podmienok ustanovených v § 420 Občianskeho zákonníka, ktorou môže byť, napríklad aj vodič vozidla. Citované ustanovenie § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa podľa prvoinštančného súdu vzťahuje na prípady, keď konkrétnu činnosť, pri ktorej vznikla škoda, nevykonáva právnická alebo fyzická osoba (podnikateľ) túto činnosť sama, ale prostredníctvom iných osôb, ktoré zamestnáva alebo ktorých prácu na svoju činnosť využíva. Osoba použitá na činnosť neuskutočňuje prácu vo vlastnom mene a na vlastné riziko, ale pre právnickú (fyzickú) osobu podľa jej pokynov či príkazov. Podstatné je, či konaniu toho, kto škodu spôsobil nechýbal miestny, časový a vecný vzťah k plneniu úloh podnikateľa v rámci jeho činnosti, teda či išlo o konanie, ktorým škodca sledoval svoj vlastný záujem. Priama zodpovednosť toho, kto škodu spôsobil nastáva len v prípade, že jeho konanie, ktorým bola škoda spôsobená, nespadá do rámca činnosti podnikateľa, pre ktorého prácu vykonal (tzv. excès), poukazujúc súdom na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/1855/2012.

1.3. Podľa prvoinštančného súdu vykonaným dokazovaním nebolo preukázané tvrdenie žalovaného 2/ (vodiča), že spôsobil škodu ako zamestnanec resp. brigádnik žalovaného 1/, resp. prevádzkovateľa pizzerie - RKDC s.r.o., keď z listinných dôkazov vyplýva, že žalovaný 2/ vykonával odborný výcvik na pracovisku Pizza Lombardi až od 22.3. 2016 do 6.5.2016, teda nie v čase dopravnej nehody. Výsluchy strán sporu a navrhnutých svedkov nepreukázali, že by žalovaný 2/ vykonával na základe pokynov právnickej alebo fyzickej osoby, s ktorou by bol v pracovnom alebo obdobnom pomere činnosť - rozvoz pizze. Žalovaný 1/ a svedok O. zhodne uviedli, že žalovaný 2/ vykonával odbornú prax len v rozsahu práce na prevádzke a obsluhu ľudí. Výpoveď svedka E., ktorý nevedel, aké vozidlo malo byť používané žalovaným 2/ na rozvoz, nebol pri dopravnej nehode, sa súdu javila ako účelová. Vykonaným dokazovaním tak nebolo preukázané, že by žalovaný 2/ použil motorové vozidlo žalovaného 1/ bez jeho vedomia, resp. proti jeho vôli. Žalovaný 2/ tvrdil, že vozidlo mu dal svedok O., ten tvrdil, že nemal čas dohliadať na všetko. Pokiaľ by však aj k prípadnému zneužitiu došlo, súd sa zaoberal posúdením, či žalovaný 1/ takéto zneužitie umožnil svojou nedbanlivosťou. Z výsluchov strán sporu a svedka Poláčka súd zistil, že predmetné vozidlo bolo zaparkované vo dvore pizzerie, na rozvoz pizze sa nepoužívalo, kľúče od neho sa nachádzali v pizzérii za barom v uzamykateľnej zásuvke, ku ktorej mali prístup viaceré osoby. Za tejto situácie, keď žalovaný 1/ bol na dovolenke, pričom ako štatutár prevádzkovateľa - pizzerie ponechal kľúče v dispozícii zamestnancov, umožnil svojou nedbanlivosťou prípadné zneužitie vozidla, ku ktorému navyše si nesplnil zákonnú povinnosť uzatvoriť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Pokiaľ žalovaný 1/ tvrdil, že vozidlo sa na rozvoz pizze nepoužívalo, nebol dôvod ponechávať kľúče od neho (navyše v čase jeho dovolenky) prístupné v prevádzke podniku a teda vzhľadom na okolnosti a na svoje postavenie vedieť mal a mohol, že spôsob jeho zabezpečenia, ktorý zvolil, nie je dostačujúci a umožňujúci zneužitie dopravného prostriedku. Preto žalovaný 1/ zodpovedá za škodu ako prevádzkovateľ spoločne so žalovaným 2/ ako vodičom, keď takéto použitie dopravného prostriedku svojou nedbalosťou umožnil.

1.4. S poukazom na vyslovené závery súd prvej inštancie žalobe vyhovel a žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 4 334,42 eura s príslušenstvom titulom náhrady škody. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobkyni ako úspešnej v spore priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom z 26. mája 2021 sp. zn. 6Co/52/2021 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku, ktorým bolo žalobe proti žalovanému 1/ vyhovené zmenil tak, že žalobu smerujúcu proti žalovanému 1/ zamietol a vyslovil, že žalovanému 1/ proti žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu..

2.1. Uviedol, že v prejednávanej veci nebolo sporné, že žalovaný 1/ bol v zmysle § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka prevádzkovateľom motorového vozidla zn. Y. Y. ako vlastník tohto vozidla, teda ako fyzická osoba, ktorá mala právnu alebo faktickú možnosť disponovať s týmto motorovým vozidlom. Sporné nebolo ani to, že dopravnú nehodu zavinil a teda škodu na vozidle zn. E. S. spôsobil žalovaný 2/, ktorý v čase nehody toto vozidlo riadil. Za škodu teda zodpovedá žalovaný 2/, ale nie v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako to ustálil súd prvej inštancie, ale v zmysle § 427 ods. 2 v spojení s § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ustanovenie § 430 Občianskeho zákonníka totiž nezakladá zvláštnu skutkovú podstatu zodpovednosti za škodu, ale iba stanovuje, kto zodpovedá za škodu podľa § 427 Občianskeho zákonníka v určitých situáciách. Ďalej nebolo v konaní sporné, že motorové vozidlo žalovaného 1/ zn. Y. Y. použil žalovaný 2/ bez vedomia, resp. proti vôli žalovaného 1/. Sporné bolo to, či žalovaný 1/ ako prevádzkovateľ motorového vozidla zn. Fiat Fiorino umožnil svojou nedbanlivosťou takéto použitie predmetného vozidla žalovaným 2/. Ak by totiž tomu tak bolo, žalovaný 1/ by zodpovedal za škodu spoločne a nerozdielne so žalovaným 2/ v zmysle § 430 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka.

2.2. Odvolací súd následne prezentoval, že na rozdiel od prvoinstančného súdu je názoru, podľa ktorého žalovaný 1/ nezavinil zneužitie svojho motorového vozidla a to ani vo forme nevedomej nedbanlivosti. V prejednávanej veci nič nenasvedčovalo tomu, že by v rámci bežnej činnosti pizzerie, ktorú prevádzkovala spoločnosť, v ktorej je žalovaný 1/ jedným zo spoločníkov, existovalo riziko zneužitia predmetného vozidla žalovaným 2/, keď navyše žalovaný 2/ nebol v čase vzniku škody v žiadnom právnom (pracovnoprávnom, zmluvnom) vzťahu k podniku Pizza Lombardi. Okrem toho, predmetné vozidlo vlastníkom ktorého je žalovaný 1/ (teda nie podnik), bolo odstavené na dvore a nepoužívalo sa na rozvoz pizze, keďže podľa žalovaného 1/ bolo opakovane „buchnuté“. Kľúč od vozidla sa nachádzal v uzamykateľnom šuplíku, do ktorého mal podľa pokynu žalovaného 1/ prístup iba kuchár alebo vedúci smeny. Nikdy počas prevádzky podniku nedošlo k zneužitiu akéhokoľvek vozidla zo strany zamestnancov alebo študentov vykonávajúcich prax. Žalovaný 1/ preto nemal dôvod, aby počas svojej neprítomnosti zabezpečoval predmetné motorové vozidlo dôkladnejším spôsobom ako doposiaľ, napr. vzatím kľúčov od vozidla so sebou pri odchode z prevádzky. Keďže v žiadnom právnom predpise nie je stanovené ako má prevádzkovateľ motorového vozidla zabezpečiť kľúče od vozidla, treba vychádzať z požiadavky rozumného prístupu k zabezpečeniu týchto kľúčov.

2.3. Odvolací súd potom uzavrel, že žalovaný 1/ zabezpečil kľúče od vozidla primeraným spôsobom a v konaní nebolo preukázané, že by z nedbanlivostne zavinil zneužitie vozidla, resp. jeho použitie žalovaným 2/, preto nemožno súhlasiť, že by za škodu zodpovedal v zmysle § 430 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka spoločne a nerozdielne so žalovaným 2/. Z týchto dôvodov preto pristúpil v zmysle § 388 CSP k zmene odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie tak, že žalobu proti žalovanému 1/ zamietol. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorý po právnej stránke posúdil odlišne, preto nemusel dopĺňať, prípadne opakovať dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie.

2.4. O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému 1/ priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktoré výslovne odôvodnila tým, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

3.1. Dovolaateľka namieta, že odvolací súd v bode 8. dôvodov napadnutého rozhodnutia uvádza, že v konaní nebolo sporné, že motorové vozidlo žalovaného 1/ použil žalovaný 2/ bez jeho vedomia, resp. proti jeho vôli. Súd prvej inštancie ale v zmysle námietok strán sporu a vykonaného dokazovania dospel k inému záveru, a to že v konaní nebolo žalovaným 1/ preukázané, že by žalovaný 2/ použil vozidlo, ktorým došlo k dopravnej nehode bez jeho vedomia, resp. proti jeho vôli. Odvolaciemu súdu v tejto súvislosti žalobkyňa vyčíta, že svojvoľne na ňu preniesol dôkazné bremeno preukazovania nedbanlivostného zavinenia zneužitia vozidla (v zmysle § 430 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka) s konštatovaním jeho neunesenia bez toho, aby odôvodnil, na základe čoho dospel k záveru, že žalovaný 2/ použil vozidlo žalovaného 1/ bez jeho vedomia, resp. proti jeho vôli a automaticky sa stotožnil s tvrdeniami žalovaného 1/ (teda že bola splnená podmienka uvedená v § 430 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka na to, aby mohla nastúpiť podmienka uvedená v druhej vete tohto ustanovenia). Odvolací súd si tak Civilný sporový poriadok upravil podľa svojich potrieb, čím došlo k porušeniu rovnosti zbraní a celkovej neprehľadnosti postupu odvolacieho súdu.

3.2. Podľa dovolaateľky nie je zrejmé ani to, či odvolací súd posudzoval uplatnený nárok ako originárny alebo ako nárok na náhradu škody, pričom ide o podstatnú skutočnosť, keďže sama nie je poškodenou, nárok ako sui generis vznikol za poskytnuté plnenie z garančného fondu (odkaz na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/284/2010). Žalobkyňa ďalej poukázala, že jej povinnosťou bolo preukazovať naplnenie podmienok zodpovednosti za škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a to tak, aby sa na naplnila skutková podstata § 427 Občianskeho zákonníka v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 381/2021 Z. z. v platnom znení), o ktorú proti žalovanému 1/ oprela svoj nárok v podanej žalobe. Žalovaný 1/ naproti tomu, ak poukazoval pri svojej obrane na § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka, mal povinnosť dokazovať, že vozidlo bolo použité bez jeho vedomia a proti jeho vôli, čo nepreukázal. Navyše podľa žalobkyne, vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na to (k tomu bod 14 rozsudku súdu prvej inštancie), že žalovaný 2/ v rámci vykonaného dokazovania - výsluch strany - uviedol, že neprekonal žiadnu prekážku žiadnu aby sa dostal ku kľúčom od vozidla žalovaného 1/, neboli nikde uzamknuté ale ich dostal od svedka O., inak by zrejme žalovaný 1/ podal na neho trestné oznámenie a ešte ho po dopravnej nehode zobral k sebe do spoločnosti na brigádu, takisto uviedol že kľúče sa voľne pohybovali na pulte alebo ich mal z predošlého dňa, lebo s vozidlom bežne jazdil a pozná sa so žalovaným 1/ ... Už to, že žalovaný 1/ nechal kľúče od vlastného súkromného vozidla voľne na prevádzke pizzerie medzi kľúčmi od vozidiel slúžiacich na rozvoz pizze, ktoré podľa jeho tvrdení neslúžilo na žiadnu pracovnú činnosť svedčí o tom že žalovaný 1/ mal vedomosť o používaní vlastného vozidla. Žalovaný 2/ tvrdil že vozidlo mu dal svedok O., ten tvrdil, že nemal čas na všetko dohliadať. Takisto svedok E. uviedol, že žalovaný 2/ si predmetné vozidlo bral i domov, keď mal ísť ráno do práce. Ak odvolací súd nedoplnil a neopakoval dokazovanie vykonané pred súdom prvej inštancie ako uviedol v bode 10. rozsudku, tak nie je zrejmé, z akého dôvodu nehodnotil aj dôkaz: výsluch strany - žalovaného 2/ a ním navrhnutého svedka E. a nevyhodnotil dôkazy vo vzájomnej súvislosti, tak ako súd prvej inštancie, resp. neuviedol z akého dôvodu sa priklonil jednostranne k tvrdeniam žalovaného 1/ a teda tie sa mu zdali dôveryhodnejšie ako tvrdenia žalovaného 1/ a ním navrhnutého svedka E., čo zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia so zásahom do práva na spravodlivý proces v podobe nedostatku hodnotenia dôkazov každých jednotlivo a všetkých vo vzájomnej súvislosti a v podobe nedostatku preskúmateľného a presvedčivo odôvodneného rozhodnutia, ktoré je takto nepochopiteľné.

3.3. Žalobkyňa namieta zmatečnosť a arbitrárnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu i pre konštatovanie, že „Za škodu teda zodpovedá žalovaný 2/, ale nie v zmysle § 420 ods. Obč. zák., ako to ustálil súd prvej inštancie, ale v zmysle § 427 ods. 2 v spojení s § 430 ods. 1 Obč. zák.“. Nie je jej zrejmé, ako odvolací súd dospel k takémuto názoru, na rozdiel od súdu prvej inštancie, teda že žalovaný 2/ by mal byť považovaný za iného prevádzkovateľa vozidla v zmysle § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ide o svojvoľný názor bez relevantnej právnej argumentácie), ak považoval za nesporné, že vozidlo žalovaného 1/ mal žalovaný 2/ použiť na jazdu bez vedomia, resp. proti vôli žalovaného 1/ ako prevádzkovateľa vozidla. Podľa súdnej praxe ako aj teórie občianskeho práva možno pod tzv. iným prevádzkovateľom motorového vozidla v zmysle § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka rozumieť osobu, ktorá má trvalú právnu alebo faktickú možnosť disponovať s dopravným prostriedkom. Dispozícia s dopravným prostriedkom je vždy spojená s určitou dlhodobosťou (k tomu napríklad ELIÁŠ, K. a kol. Občianský zákoník, Veľký akademický komentár. 1. zväzok, Praha: Linde Praha, a.s., 2008, s. 871 a nasl.). Spravidla je ním predovšetkým vlastník vozidla (sp. zn. III. ÚS 395/201823). Za prevádzkovateľa

vozidla treba považovať toho, kto ho organizovane používa, nestačí len jednorazové disponovanie ním (k tomu napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/319/2006). Nie je zrejmé, z čoho, z akých vykonaných dôkazov, odvolací súd vyvodil trvalú právnu alebo faktickú možnosť žalovaného 2/ (vodiča) disponovať vozidlom žalovaného 1/ a urobil tak z neho iného prevádzkovateľa vozidla, keď na strane druhej uvádza, že v konaní nebolo sporné, že motorové vozidlo žalovaného 1/ použil žalovaný 2/ bez vedomia, resp. proti vôli žalovaného 1/ na jazdu, pri ktorej došlo ku škode. Podľa odbornej literatúry, sa subjekt, ktorý má použiť vozidlo proti vôli alebo bez vedomia prevádzkovateľa vozidla, skôr označuje za neoprávneného užívateľa a nie iného prevádzkovateľa (k tomu napríklad VOJČÍK, P. a kol. Občianske právo hmotné, 2. vydanie, Plzeň: Aleš Cenek, 2018, s. 311). K požiadavkám na argumentáciu súdu v odôvodnení súdneho rozhodnutia Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že základnou líniou pri výklade a aplikácii právnych predpisov je požiadavka, že „všeobecný súd má pri aplikácii právnej normy vychádzať z racionálnej argumentácie, ktorá vylučuje akúkoľvek ľubovôľu vo výklade..." (IV. ÚS 214/04, IV. ÚS 123/08, IV. ÚS 313/08), „výklad legislatívneho textu právnej normy musí byť racionálne akceptovateľný a nie popretím jej účelu, podstaty a zmyslu" (IV. ÚS 123/08, IV. ÚS 313/08). Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia, neposkytol žiadnu racionálnu argumentáciu, ktorá ho viedla k aplikovaniu právnej normy § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka na zodpovednosť žalovaného 2/ (vodiča). Podľa názoru žalobkyne, rozhodnutie odvolacieho súdu tieto nároky nespĺňa s priamym zásahom do jej práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie odvolacieho súdu je odôvodnené svojvoľne, je nepreskúmateľné, vychádzajúce iba z nepreukázaných tvrdení žalovaného 1/ s odignorovaním ostatných argumentov a aj ostatných okolností, ktoré vyšli v konaní najavo, a to aj z toho hľadiska, že nárok nie je klasickým nárokom na náhradu škody, ale jedná sa o originárny nárok, ktorý argument odvolací súd nevzal do úvahy, resp. ak ho považoval za irelevantný, neuviedol ale z akého dôvodu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva ako vôbec nárok posudzoval, či ako postihové právo, alebo ho posúdil ako nárok na náhradu škody. Z odôvodnenia rozhodnutia vôbec ani nie je zrejmé, či sa pri rozhodovaní opierať aj o zákon č. 381/2001 Z. z. v platnom znení. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie na žiadnom mieste neuvádza, že vozidlo žalovaného 1/, resp. vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda poškodenému a bolo v prevádzke žalovaného 1/ nebolo poistené proti zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla, a jednalo sa s poukazom na 151 CSP o skutočnosť nespornú (súd prvej inštancie v bode 32. rozsudku jasne uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný 1/ ako prevádzkovateľ vozidla nemal v čase nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nakoľko žalovaný 1/ uvedenú skutočnosť nepoprel a ani netvrdil opak). Odvolací súd na jednej strane v bode 8. dôvodov vymenúva skutočnosti, ktoré sú sporné, a ktoré sú nesporné, avšak nevedno z akého dôvodu práve skutočnosť, že sa v tomto prípade jednalo o nepoistené vozidlo, nereflektoval. V tomto prípade sa jedná o významnú skutočnosť pre posúdenie nároku ako takého proti žalovanému 1/, pretože nielen prevádzkovateľom vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda, ale zároveň je to osoba, ktorá má povinnosť uzatvoriť k svojmu vozidlu poistnú zmluvu na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Dovolateľka v tejto súvislosti následne zdôraznila, že má právo postihu proti každému, kto za škodu zodpovedá a za koho plnila poškodeným z garančného fondu ako orgán poskytujúci náhradu škody, avšak v zmysle rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zo dňa 04.09.2018 vo veci C-80/17 (smernice v zmysle rozhodnutia sú implementované do slovenského právneho poriadku, a to do zákona č. 381/2001 Z. z. v platnom znení) je možné rozšíriť nárok aj o osobu, ktorá mala povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu na poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla, ktoré spôsobilo škodu, ale neuzavrela na tento účel zmluvu, hoci táto osoba nie je občianskoprávne zodpovedná za nehodu, v rámci ktorej došlo k týmto škodám, a za ktorú bola nútená uhradiť škodu poškodenému z garančného fondu. Ak už teda odvolací súd uzavrel, že žalovaný 1/ nezodpovedá za škodu ako prevádzkovateľ vozidla v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka, a teda podľa názoru odvolacieho súdu sa žalovaný 1/ zbavil svojej občianskoprávnej zodpovednosti ako prevádzkovateľ vozidla, tak mal zobrať do úvahy tú skutočnosť, že žalovaný 1/ podľa ustanovenia 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov mal povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný 1/ nepoprel v konaní skutočnosť, že bol v čase dopravnej nehody prevádzkovateľom vozidla. Žalovaný už vo vyjadrení k žalobe uviedol, že v čase

nehody bol vlastníkom vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda (na čo poukázala už vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného 1/): „Medzi stranami nie je sporné, že žalovaný 2/ dňa 21.03.2016 viedol motorové vozidlo vo vlastníctve žalovaného 1 a spôsobil ním dopravnú nehodu.“. Uvedená skutočnosť vlastne ani nebola sporná, nakoľko odvolací súd v prvej vete bodu 8. rozsudku uvedené deklaroval. Povinnosť uzatvoriť poisťnú zmluvu na povinné zmluvné poistenie v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. v platnom znení mal tak žalovaný 1/ ako vlastníka vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda (skutočnosť: vznik škody poškodenému sporná nebola).

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

5. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

7. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017, 3Cdo/168/2018). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby

uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

12. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (I. ÚS 243/2007). Pritom je nevyhnutné starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Sériá A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

13. Najvyšší súd ustálil, že dovolateľka v podstatnom vytýka nedostatok dôvodov a nepreskúmateľnosť resp. arbitrárnosť „zmeňujúceho“ rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý súd prejednal odvolanie žalovaného 1/ bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Odvolaciemu súdu vytýka nedostatočnosť odôvodnenia a argumentácie najmä vo vzťahu k vykonaným dôkazom (súdom prvej inštancie) a ich hodnoteniu.

14. Dovolací súd preto skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva relevantnú odpoveď na otázky podstatné pre rozhodnutie prejednáanej veci a či tejto odpovedi nechýba vnútorná konzistencia, právna logika či dostatočné a zrozumiteľné vysvetlenie úvah konajúceho súdu. Posudzujúc napadnuté rozhodnutie vo svetle námietok dovolateľky dospel najvyšší súd k záveru, že odvolací súd sa pri odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočne neriadil ustanovením § 393 ods. 2 CSP a zrozumiteľným spôsobom nezrejmil spôsob, akým dospel k svojím záverom. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy; dovolací súd je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania. Dovolací súd síce nehodnotí dôkazy vykonané doposiaľ v konaní súdmi nižšej inštancie, avšak skúmajúc, či postupom odvolacieho súdu mohlo dôjsť k popretiu práva na spravodlivý proces, musí posúdiť, či napadnuté rozhodnutie dáva jasné a logické odpovede na sporné otázky a či z jeho obsahu je zrejmä úvaha súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov,

prijatí konečných skutkových záverov a ich právnom posúdení vo svetle platnej právnej úpravy.

15. Podľa dovolacieho súdu v prejednávacom spore úvahy odvolacieho súdu obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nie sú dostatočným podkladom pre konečné závery, ku ktorým odvolací súd dospel a obsah napadnutého rozsudku nemá dostatočnú výpovednú hodnotu pre adekvátne ozrejmienie podstatných skutočností týkajúcich sa predmetu sporu a neposkytuje komplexný obraz o skutkových tvrdeniach strán sporu, vykonaných dôkazoch a ich hodnotení v súlade s pravidlami obsiahnutým v § 191 Civilného sporového poriadku.

15.1. V danom prípade súd prvej inštancie: „Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný 2/ použil motorové vozidlo žalovaného 1/ bez jeho vedomia, resp. proti jeho vôli. Žalovaný 2/ tvrdil, že vozidlo mu dal svedok O., ten tvrdil, že nemal čas dohliadať na všetko. Pokiaľ by však aj k prípadnému zneužitiu došlo, súd sa zaoberal posúdením, či žalovaný 1/ takéto zneužitie umožnil svojou nedbanlivosťou. Z výsluchov strán sporu a svedka O. súd zistil, že predmetné vozidlo bolo zaparkované vo dvore pizzérie, na rozvoz pizze sa nepoužívalo, kľúče od neho sa nachádzali v pizzérii za barom v uzamykateľnej zásuvke, ku ktorej mali prístup viaceré osoby. Za tejto situácie, keď žalovaný ako majiteľ vozidla bol na dovolenke, pričom ako štatutár prevádzkovateľa pizzérie ponechal kľúče v dispozícii zamestnancov, umožnil svojou nedbanlivosťou prípadné zneužitie svojho vozidla, ku ktorému navyše si nesplnil zákonnú povinnosť uzatvoriť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Pokiaľ žalovaný 1/ tvrdil, že jeho vozidlo sa na rozvoz pizze nepoužívalo, nebol dôvod ponechávať kľúče od neho (navyše v čase jeho dovolenky) prístupné v prevádzke jeho podniku a teda vzhľadom na okolnosti a na svoje postavenie vedieť mal a mohol, že spôsob jeho zabezpečenia, ktorý zvolil nie je dostačujúci a umožňujúci zneužitie dopravného prostriedku. Preto žalovaný 2/ zodpovedá za škodu ako prevádzateľ spoločne so žalovaným 1/ ako vodičom, keď takéto použitie dopravného prostriedku svojou nedbalosťou umožnil. Výhodnotením vykonaného dokazovania - výpovede strán sporu, svedkov a pripojené listinné dôkazy mal súd preukázané, že žalovaný 2/ zaviniel dopravnú nehodu motorovým vozidlom žalovaného 1/, v príčinnej súvislosti s touto nehodou vznikla škoda, v čase nehody nebolo vozidlo poistené za zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v dôsledku čoho za neho žalobca poškodenému uhradil z poistného garančného fondu vzniknutú škodu. Žalovaní 1/ a 2/ na výzvy žalobcu na náhradu poistného plnenia nereagovali a žalobcovi príslušnú čiastku až doposiaľ nezaplatili.”

15.2. Podľa odvolacieho súdu naopak: „V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalovaný 1/ bol v zmysle § 427 ods. 2 Obč. zák. prevádzkovateľom motorového vozidla zn. Y. Y. ako vlastník tohto vozidla, teda ako fyzická osoba, ktorá mala právnu alebo faktickú možnosť disponovať s týmto motorovým vozidlom. Sporné nebolo ani to, že dopravnú nehodu zaviniel a teda škodu na vozidle zn. E. S. spôsobil žalovaný 2/, ktorý v čase nehody toto vozidlo riadil. Za škodu teda zodpovedá žalovaný 2/, ale nie v zmysle § 420 ods. 1 Obč. zák., ako to ustálil súd prvej inštancie, ale v zmysle § 427 ods. 2 v spojení s § 430 ods. 1 Obč. zák. Ust. § 430 Obč. zák. totiž nezakladá zvláštnu skutkovú podstatu zodpovednosti za škodu, ale iba stanovuje, kto zodpovedá za škodu podľa § 427 Obč. zák. v určitých situáciách. Ďalej nebolo v konaní sporné, že motorové vozidlo žalovaného 1/ zn. Y. Y. použil žalovaný 2/ bez vedomia, resp. proti vôli žalovaného 1/. Sporné bolo to, či žalovaný 1/ ako prevádzkovateľ motorového vozidla zn. Y. Y. umožnil svojou nedbanlivosťou takéto použitie predmetného vozidla žalovaným 2/. Ak by totiž tomu tak bolo, žalovaný 1/ by zodpovedal za škodu spoločne a nerozdielne so žalovaným 2/ v zmysle § 430 ods. 1 druhá veta Obč. zák.. Odvolací súd je na rozdiel od súdu prvej inštancie toho názoru, že žalovaný 1/ nezaviniel zneužitie svojho motorového vozidla a to ani vo forme nevedomej nedbanlivosti. V prejednávanej veci totiž nič nenasvedčovalo tomu, že by v rámci bežnej činnosti pizzerie, ktorú prevádzkovala spoločnosť, v ktorej je žalovaný 1/ jedným zo spoločníkov, existovalo riziko zneužitia predmetného vozidla žalovaným 2/, keď navyše žalovaný 2/ nebol v čase vzniku škody v žiadnom právnom (pracovnoprávnom, zmluvnom) vzťahu k podniku Pizza Lombardi. Okrem toho, predmetné vozidlo vlastníkom ktorého je žalovaný 1/ (teda nie podnik Pizza Lombard), bolo odstavené na dvore a nepoužívalo sa na rozvoz pizze, keďže podľa žalovaného 1/ bolo opakované „buchnuté“. Kľúč od vozidla sa nachádzal v uzamykateľnom šuplíku, do ktorého mal podľa pokynu žalovaného 1/ prístup iba kuchár alebo vedúci smeny. Nikdy počas existencie podniku nedošlo k zneužitiu akéhokoľvek vozidla zo strany zamestnancov alebo študentov vykonávajúcich prax. Žalovaný 1/ preto podľa názoru odvolacieho súdu nemal dôvod, aby počas svojej neprítomnosti v uvedenom podniku zabezpečoval predmetné motorové

vozidlo nejakým dôkladnejším spôsobom, napr. vzatím kľúčov od neho so sebou pri odchode z podniku. Keďže v žiadnom právnom predpise nie je stanovená povinnosť prevádzateľovi motorového vozidla ako majú byť kľúče od vozidla zabezpečené, treba vychádzať z požiadavky rozumného prístupu k zabezpečeniu kľúčov od vozidla. Vzhľadom na vyššie popísané okolnosti je odvolací súd toho názoru, že žalovaný 1/ zabezpečil kľúče od predmetného vozidla primeraným spôsobom. Možno teda zhrnúť, že v konaní nebolo preukázané, že by žalovaný 1/ nedbanlivostne zavinil zneužitie vozidla, resp. jeho použitie žalovaným 2/ a preto nemožno urobiť záver, že by za škodu zodpovedal v zmysle § 430 ods. 1 druhá veta Obč. zák. spoločne a nerozdielne so žalovaným 2/". Z odôvodnenia odvolacieho súdu pritom nevyplýva na základe akých skutkových okolností, inak bez vykonaných, resp. zopakovaných prípadne doplnených dôkazov pred odvolacím súdom dospel k odlišným skutkovým záverom ako súd prvej inštancie (ak v príslušnej časti žalobu voči žalovanému 1/ na rozdiel od súdu prvej inštancie zamietol). Len nepodložené úvahy odvolacieho súdu o tom, žalovaný 1/ zabezpečil kľúče od vozidla primeraným spôsobom, čím nemalo byť preukázané, že nedbanlivostne zavinil zneužitie vozidla, resp. jeho použitie žalovaným 2/ a preto nemohol zodpovedať v zmysle § 430 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka spoločne a nerozdielne so žalovaným 2/, bez zohľadnenia relevantných konkrétnych skutkových okolností danej veci, ktoré vyšli najavo z vykonaného dokazovania výlučne súdom prvej inštancie, nenapĺňajú náležitosti odôvodnenia rozhodnutia vyplývajúce z § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 3 CSP. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje ani postačujúce vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd dospel v porovnaní so súdom prvej inštancie k odlišným záverom v otázke charakteru nároku žalobkyne (či ide o postihové právo, alebo o nárok na náhradu škody) a z čoho vyvodil aplikovateľnosť právnej normy § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka na zodpovednosť žalovaného 2/ ako vodiča, ktorý mal vozidlo použiť bez vedomia jeho vlastníka a prevádzkovateľa, ktorým bol žalovaný 1/ a spôsobiť ním dopravnú nehodu. V odôvodnení napadnutého rozsudku zároveň úplne absentuje náležité zhodnotenie zisteného skutkového stavu podľa § 427 ods. 2 v spojení s § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré jedinú súd na pojednávanú vec aplikoval.

16. Odvolací súd sa pri odôvodnení napadnutého rozhodnutia potom dostatočne neriadil ustanovením § 393 ods. 2 CSP a zrozumiteľným spôsobom nezrejmil spôsob, akým dospel k svojim záverom. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy; dovolací súd je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania. Dovolací súd síce nehodnotí dôkazy vykonané doposiaľ v konaní súdmi nižšej inštancie, avšak skúmajúc, či postupom odvolacieho súdu mohlo dôjsť k popretiu práva na spravodlivý proces, musí posúdiť, či napadnuté rozhodnutie dáva jasné a logické odpovede na sporné otázky a či z jeho obsahu je zrejmá úvaha súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov, prijatí konečných skutkových záverov a ich právnom posúdení vo svetle platnej právnej úpravy.

17. Najvyšší súd v tejto súvislosti zdôrazňuje i to, že možnosť zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie je vlastnosťou apelačného opravného systému, vrátane systému neúplnej apelácie, na ktorom je založené odvolacie konanie v sporovom konaní (§ 388 CSP). Predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám zopakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci (pozri sp. zn. 5Cdo/131/2009, 5Cdo/68/2011, 7Cdo/110/2018). Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o zmene rozsudku súdu prvej inštancie dospel iba na základe dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie, bez toho, že by zopakoval dôkazy v potrebnom rozsahu.

18. Ak potom nastane situácia, kedy odvolací súd zákonu zodpovedajúcim spôsobom rezignuje na právne posúdenie tak, že z odôvodnenia jeho písomného vyhotovenia rozhodnutia nemožno postihnúť hlavné momenty právneho posúdenia ako právne kvalifikačného zhodnotenia zisteného skutkového stavu

veci, potom nemožno konštatovať, že takéto rozhodnutie je postihnuté nielen vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ale aj (s ohľadom na absenciu preskúmateľnej aplikačnej úvahy) nesprávnym právnym posúdením veci.

19. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o tak závažné pochybenia odvolacieho súdu plynúce z nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia, ktoré znemožnili dovolateľke uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, čoho následkom je potreba dovolaním napadnuté rozhodnutie zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

20. Dovolací súd zároveň pripomína, že ak dovolací súd (obdobne to platí i pre súd odvolací) zruší rozsudok odvolacieho súdu a vráti mu vec na ďalšie konanie, odvolací súd nesmie odôvodnenie svojho nového rozsudku koncipovať tak, že iba dopĺňa pôvodné odôvodnenie zrušeného rozsudku. Zrušený rozsudok v čase opätovného rozhodovania už právne neexistuje. (obdobne pozri nález Ústavného súdu SR z 26. apríla 2017, sp. zn. II. ÚS 754/2016)

21. Opomenúť nemožno ani to, že dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimacy každého rozhodnutia súdu. Iba ak je rozhodnutie súdu dostatočne, racionálne a presvedčivo odôvodnené, má verejná moc morálne právo vynucovať jeho rešpektovanie a adresáti rozhodnutia majú morálnu povinnosť ho rešpektovať. Ak súd takto nedokáže odôvodniť svoje rozhodnutie, jeho rozhodnutie sa tým stáva neobhájiteľné, čomu je potrebné sa v ďalšom konaní vyvarovať.

22. Ak bolo rozhodnutie odvolacieho súdu zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP); v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 1 a 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.